

En glad Arne Malm vid Skaparbyn, 1998.

ARKIVBILD: NICK BLACKMON

Från primitiv koja till tjärat träslott

BOKEN

ARNE MALM
Skaparbyn blir till

Det är ju en saga egentligen, Birger Forsbergs märkliga projekt Hedesundavärnarna från 1965 som med Ralph Erskines skaparby 2001 blir något enastående.

Men har sagan ett lyckligt slut? Eller kan man med blott entusiasm, uthållighet, kreativitet föra dylika projekt i hamn? Kanske måste stenhårda nypor till.

Det går kanske inte. Inte i vår tid. Inte i vårt land, eller i alla fall inte i vårt landskap. Det är lätt att miss-trösta.

Birger, med åren alltmer böjd, har kämpat en ojämn kamp, mot byråkrater, politiker, allsköns höga representanter för det bestående samhället. Hur många gånger har han inte kommit upp på mitt rum och skakat på huvudet efter något sammanträde, i kommunhus eller annan förvaltning. Och som inte lett någon som helst vart.

"Du grabben, du anar inte", har han suckat

Men nog har jag anat.

Och tänkt att det är som förgjort.

Fastän Gävle ska söka det där kulturhuvudstadsåret stampar kommunen mest på samma ställe i frå-

gan om Skaparbyns framtid. Har så svårt att komma till skott.

Erskine är ett världsnamn och med satsningen på hans arkitektur uppe i Gästrik-Hammarby är startplattan redan lagd.

Då kan man undra: Vad väntar kommunen på?

På styrelsens drag? Den är tydligen splittrad, uppdelad i en realistisk del som utgår från "hemmaplan", Hedesunda, och en Stockholmsdel med tankarna i mycket i det blå.

Nu vet jag inte särskilt mycket om hur föreningar fungerar; ska jag vara ärlig är jag för ointresserad av sådana ting och jag förstår föga av banker och lån som måste tas.

Det hindrar inte att jag skulle vilja se resultat. Att prestigen kastades överbord. Att samtliga visade mer av vilja,

Under tiden, medan vi väntar på det lyckliga slut som sagor sägs ända i kan vi studera Arne Malms lilla fina skrift "Skaparbyn blir till - En resa på elva år". Arne står för det mesta; manus foto, layout!

Den ger oss på ett utmärkt sätt hela historien i korta, koncentrerade drag från 60-talets början till dags dato. Alla turerna är med. Själva idén när Birger 1960 såg "Egyptiska ungdomar väver" på Moderna museet, besöket i Kairo hos arkitekturprofessor Wissa Was-

Skaparbyn

blir till

En resa på 11 år

"Hur sagan ska sluta vet vi inte. Men vi hoppas."

sef 1963. Föreningen Hedesundavärnarna som bildas i slutet på sextioalet med Per Hilding som ordförande. De där första åren, primitiva men entusiastiska. Jag minns en del skepsis från befolkningen i Hedesunda, blandad med lite väl dold stolthet.

Primitivt även 1989 när Stiftelsen Hedesundavärnarna bildas med Britt Mogård som ordförande. Platzens på Ön som arrenderades invid Dalälvens strand. Erskine som blir engagerad (mer än engageras) och som oegennyttigt ställer upp och arbetar gratis i sitt sista projekt. "Indianbyn" som tar form på skisserna. Polhemsskolans elever som bygger, glesbygdssöd och banklån. vattnet man får 1997. Grunden på Skaparbyns huvudbyggnad som läggs i slutet på nittioalet.

Arne Malm, fostrad hos Ahlgrens bilar, kan räkna, är en fena på slantar och har med många siffror att begrunda och studera. Birgers idéer har gått från primitiv koja till tjärat träslott.

2001 invigning i ett par dagar i maj med program av Kulturskolan i Gävle och lokala förmågor. Något både idylliskt och exklusivt över det hela.

Men, som sagt, framtiden oviss. Hur sagan ska sluta vet vi inte.

Men vi hoppas.

Björn Widgren

Fotnot: Arne Malm har också sammanställt en liten skärmtställning av sitt material. Den visas just nu på stadsbiblioteket i Gävle och ska sedan turnera på olika platser i landskapet.